

Megjelenik
minden vasárnap.
Előfizetési ár:
helyben hához hordva:
Egész évre . . . 4 ft. 40 kr.
Félévre . . . 2 ft. 20 kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 10 kr.
Vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 4 ft. 80 kr.
Félévre . . . 2 ft. 40 kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 20 kr.

Mindennemű kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

KOMÁROM.

Hirdetés- és beiktatási díj

a 30 kr. bélyegilletékek kivül:
a négyeser hasábjaitól kezdve
helye 5 kr.

Nyiltéri közlemények beiktatása a hirdetések díja eszerint számítottatik.

Mindennemű díjak a lap tulajdonosa és kiadója dunsor, 88. sz. saját házához eszimeze küldendők.

Társadalmi, gazd., vegyes tartalmú helyi s vidéki érdekű közlöny.

Komáromvárosnak 1875. évi költségvetése.

Előttünk fekszik városunknak ez évi költségvetése, mely jelenleg jóváhagyás végett a belügyministeriumhoz van felterjesztve. Időszerűnek és kötelességünkben állónak tartjuk, hogy arról néhány szóval megemlékezzünk.

Mindenekelőtt, a szegény adózó nép nevében, afeletti örömmünkkel fejezzük ki, hogy ezen költségvetés a községi pótdadónak tetemes leszállítását engedí reménylenünk s kilitásba helyezi, hogy az eddigi 30-40 helyett, 12-15 %-kal találkozzunk adókönnyveskünkben. Miért a képviselő-testületnek köszönetet szavazunk.

Nem esköntti szemünkben ezen adóleszállítási iparkodás érdemét azon körülmény sem, hogy nem épen a teherviselők iránti közvetlen tekintetből; — mert akkor már az előző években kellett volna elkezdni, — hanem tulajdonképen más érdekből történik; mert ezen érdeket mi is városunk érdekének tartjuk.

Nyilvános titok ugyanis, hogy e nagymérvű adóleszállítási igyekezet városunk törvényhatósági jellegének megtarthatására irányzott különben dicseretes — iparkodásnak kifolyásul tekintendő.

Mindenki tudja, hogy hazánk törvényhatóságainak czélbavett kikerekítése folytán több kisebb, bár sz. k. város, az illető megyébe beolvastatni szándékolatik, és hogy ezek osztályában emlegettetik a mi városunk is. Értjük s helyeseljük annál fogva városi képviselőletünknek mi évi novemberhóban tartott rendkívüli közgyűlésében hozott azon határozatát, hogy ő városunk függetlenségét feladni magát jogosítottnak nem tartván, Komárommegyébe való beolvastásához beleegyezésével nem járul. Hasonlóul nyilatkoztak más törvényhatóságok is, velünk született emberi természetünkben fekvő az önállóságra törekvés és függetlenség utáni vágy. És nem ok nélkül; mert az önkormányzat eszméjét a függetlenségért küzdött ősektől örököltük, sok balsors csapásai alatt fentartottuk s ezen eszmének nemcsak egyes városok es megyék, de az egész Magyarhon is sokat köszönhet.

Komáromváros a pótdó leszállítása által önkormányzatra való hivattottságának jelét adván, reméljük, hogy törvényhozásunk által a megyébe bekebeleztetni nem fog.

A költségvetés tüzetesebb megvitatására még visszatérni szándékozván, ezuttal csak egyetlenegy tételéről kívánunk megemlékezni. Előre is kijelentjük, hogy amit említenünk vagyunk, tisztán pénzügyi tekintetből kérjük megítéltetni s igen félre értene bennünket, ki objektív előadásunknak felekezettességi czélzatokat akarna tulajdonítani.

Azt hiszszük, hogy bármennyire iparkodott is városi képviselőletünk a kiadásokat leszállítani, van még a költségvetésben egy tétel, melynek kiigazításával nemcsak gazdálkodni lehetne, de egyszersmind egy igazságtalanságot, vagy — hogy enyhébben szóljunk — legalább is lényeges tévedést kellene helyrehozni. Ez a költségelőirányzat kiadási részének „képző s jótékony intézkedések” című rovatában 29-33. számig olvasható s a különböző vallásfelekezetek részére kitett évi segélypénz.

Említtett f. számok alatt a kath. hitközség részére ki van téve a költségvetésben 2590 ft., — a helyét, izraelita, evangélikus és görögkeleti egyházak részére pedig összesen 5483 ft. 45 kr. hozatik indítványba.

Kérdjük itt képviselőletünket: mit ért alapul ezen kiretésnél?

Tagadhatlan tény, hogy valamint városunkban a kath. egyházakhoz tagjainak száma a többi valamennyi vallásfelekezetekét együttvéve meghaladja, úgy a városi pénztárba is egyedül maguk több községi pótdadót

fizetnek, mint a többi vallásfelekezetek tagjai együttvéve. Megfoghatlan tehát előttünk, mi oknál fogva lehet több — csaknem kétszer annyi — a kisebb felekezetek általánya, mint a nagyobb kath. hitközségé?!

Ezen vallásfelekezeti segélypénzek eredete az, hogy az ötvenes években, az akkori városi közgyűlés a nem kath. hitfelekezetek panaszán méltányosan segíteni óhajtván, elhatározta, hogy a hitfelekezetek, tagjaik adózásának mérvé szerint, részeltessenek papjaik és iskoláik fentartására segélyben. Egyértelműleg ezen határozathoz járultak a képviselőletnek kath. tagjai is, megadván méltányosságból minden felekezetnek azt, mit a kath. hitfelekezet részére a város a kegyuri jognál fogva, törvény szerént adni köteles.

1862. évben kaptak a katolikusok	6516 ft. 48 krt.
a hely. hitvallásuk	2798 ft. 25 krt.
az evangélikusok	598 ft. — krt.
görögök	63 ft. — krt.

összesen 3459 ft. 25 krt.

Hogy ezen összeg miképen szaporodott fel mostanáig 5483 ft. 45 krra? nem tudjuk magunknak megmagyarázni, annál inkább nem, mert a katolikusok illetősége 6516 ft. 48 krról 2590 frtra leapadt.

Ha csak az nem a dolog nyitja, hogy a városi közgyűlés a fenállott régi kath. városi iskolát közösen nyilvánítván, fentartásának költségeit a kath. hitközség segélypénzéből levonta — és helyesen!

Ámde szintén iskolai czélokra a többi vallásfelekezetek is kaptak évi pótlást s — úgy látszik — huzzák a jelenben is, jöllehet iskolát fen nem tartanak.

Legszívesebben — mindenesetre legigazságosabb — volna, ha jövőre minden hitfelekezet maga fizelné papjait s egyéb egyházi szükségleteit*.)
B + R.

Szót kérék!

Egy alkalommal bizonyos régészettel beszélgettem, ki a Komárom-megyei magyar közönség műzslésére vonatkozólag ilyformán nyilatkozott:

Hagyja el ön, előttünk fekszenek az eltemetett Pompejik és Herkulannok, és mit tesznek a múkinések megmentésére? A Duna mentében a római gyarmatok egész sora található, közöttük Bregetium (0-Szöny) Komárommal épen átellenben: mondja meg ön, mit tett Komárom az itt talált leletek megszerzése körül? Külföldön hasonló körülmények között majdnem minden vidéki városnak saját muzeuma van; Bregetium emlékek közül sokkal többet megtalálhatni Bécsben, mint széles Magyarországon!

Elpirultam, — igazza volt!

Komáromnak már szép muzeuma lehetne, a bregetiumi és egyéb leletek gazdag tárházát bírhatná, de nincs semmije, mert az ókori emlékek iránt nem érdeklődött; de ha ez így volt eddig, ezennel ne legyen így!

Még nem késő, igen sokat lehetne még megmenteni. Minden nap új veszteség; nem halogatni, hanem rögtön kell tenni, már eddig is sokat mulasztottunk, és valamint jogunkban áll nekünk elődeinket megróni azért, mert a legszebb alkalmakat, múkinéseink gazdagítása körül elsurranni engedték, úgy viszont mi is vigyázzunk, nehogy utódaink majdan szemünkre vessék éhletlenségünket.

*.) E tárgyban felvilágosításokat az illető körökből szivesen elfogadunk, s mindenik rész megvitatására közölni fogunk.
Szerk.

A „KOMÁROM” tárczája.

A nemes olvasóhoz.

Beszély.

Írta: Jókay Lajos.

A kezdet a múlté — a jelen a jövőé.

Azon szó „nemes,” melyet az olvasó szó elébe mint czímet illesztettem és illeszteni fogok, csakis az illedelem parancsa, nem pedig valamely külön kiváltság kedvezménye. Ezt azért voltam bátor tudomásra bocsátani, nehogy egynemely azt gondolja, mintha mi csak okleveles nemesekkel akarnók lapunk tartalmát olvastatni; korántsem, akkor mi czélja volna lapunknak? osztályozni a népet? mi bűn volna; mi egyesíteni akarjuk a nemzetet, a mi áldás; ez lesz sarkantyú eszámánk sarkantyú nélkül, melyben járjuk a nagy világot, hogy a nagy utazás fáradságai alatt ne botoljunk, mert az út igen rögös,

melyen haladni kénytelenítve vagyunk bár, de kötelességünk; mert lapot indítani volt és van is szándékunk, és mivel lovagunk a közérdek, nemes állatra van szükségünk, pára nélkül, melyen lovagolni akarunk ostor nélkül, haladni kényszer nélkül, érkezni végezel nélkül, jutalmat nyerni arany nélkül. Ez utóbbit neked engedem, nemes olvasó, légy általa boldog, ha lehetsz, te pedig nyujtsz segédkezet utazásom megközelítő kiviteléhez.

Ha ur vagy, magas műveltségednél fogva, kövesd kebled benső viszhangját.

Ha iparos vagy, tudnod kell kötelességedet.

Ha szegény földművelő vagy, adj egy pár esir-két uti tarisznyámba (ha lehet stívve), így fellegyervekve tiszta meggyőződő erénnyel, minden vas eszköz nélkül és kenyér nélkül azon reményvel, hogy, hiszen hazám románit, hegyvidékeit utazom be, hol és melynek földjein oly dúsán terem a kenyérmag, s mely által éhséget nem szenvedek, kezében a vándorbot, vállamon a tarisznya, bátran útnak eredek azon hegyfok felé, ha lehet oia jutni, hol buzog Józsué

forrásvíze, azon gondolattal, hátha ott felejtette varázsveszejét, mert reá nagy szükségem volna, pedig kevés a reményem. De hisz mindent meg kell próbálni, írja böles Salamon, mi pótolja ez említett varázsvesző hiányát? mi pótolhatná más, mint önnönmagad, nemzetem. A csodák korszaka már rég lejárt; kell, hogy azt a nemes szíverény, tiszta lelkiismeret és a tudomány vállvetve váltsa be; ha e kettő karöltve jár, csodákat mivel. Ne késsél nemzetem ez ajánlatomat elfogadni, hiszen kezdedben a vessző, — érintsd a sziklát, badd folyjon a forrás kristályvíze, a szomjazó nép felkeresi eszmenenete által, mint a nélkül a szarvas állat.

Hajdan a nemességet véren váltották, jelenben könnytséggel kapják; mindkettőt mellőzni óhajtanám, s helyökbe az erkölcsiskola azon tantételt ajánlanám, melyet Krisztus akkor hangoztatott, midőn a nép törvényt óhajtott: Szeresd felebarátod mint önnönmagad. Tudom, mondod, nemes olvasó, hiszen az nem nemesi ezim, hanem az erkölcsiskola tantétele, igaz; de nekem is szabad legyen kérdészem, a forrás-

Még nem késő, és én hivatkozom nemes Komárom megye és város hazafiságára! Ne ijedjenek meg, ezen a téren oly szépen, oly könnyen le lehetne róni a hazafiság adóját, csak egy kis akarat és buzgóság ne hiányozék. Csak az első lépést kell megtenni és látni fogják, hogy a többi önként következik.

Ha sikerült fölébreszteni megyénk minden egyes pontján az érdekeltséget, látni fogják, hogy a mi népünk még egészséges érzékkel bír minden szép, jó és nemes iránt, és versenyezve fog törekedni a fölláttandó gyűjteményt netán birtokában levő régi műdarabjaival gazdagítani; az ezentúl találandott leleteket pedig óvakodni fog idegen kezei juttatni, hanem inkább hazai gyűjteményünk gyarapítására fogja áldozni. —

Vannak megyénkben befolyásos és tekintélyes férfiak, ők mozdítsanak meg minden követ, és a nép, ha eleinte nem is magáért az ügyért, de a személyért fog sokat tenni, a mi már magában nagy nyereség, mert így lesz lehetővé rövid idő alatt helyrehozni azt, a mit elmulasztottunk; azonban vállvetett közreműködésre van szükség, — egyesek vajmi keveset tehetnek!

Az se aggaszson senkit, hogy hiszen hely sincs, a hova vihessük, egyén sincs, a kinek átadhassuk áldozatainkat; ha nemes Komárom megye és város megérti e fölszólítást, majd gondoskodni fog egyénről, a ki átvegye a följárlott tárgyakat, és ha majd lesz gyűjtemény, csak kell helynek is lenni!

Hass, alkoss, gyarapíts s a haza fényre derül.

Németh.

Levelezés.

Győri levelek. I. Tek. szerkesztő úr kívánatára beállok a „Komárom” közvitézei sorába. Miről és mikép fogok önmek írni, ma még ugyan nem tudhatom, de annyi bizonyos, hogy a győri viszonyok eseteléhez *rózsaszínt* nem használndok. Messze állunk mi azon eldorádó állapottól, mely a társadalmi életet csak türhetővé teszi; a kasztszellelem oly esőkönös nálunk, az indolentia oly megátalkodott vastag, hogy itt egyhamar nem váltóztat a dolgon senki és semmi.

Hogy beigazoljam e vád igazságát, hogy különösen önmek és t. iró-társainak, mint a saját háladatlan s mégis igen háladatos terére lépőknek, fogalmat alkotassak helyi ügyeink mikénti állásáról, csupán csak azon jellemző tényre vagyok bátor felhívni becses figyelmüket, melyszerint itt az elhaló évvel együtt egy szabadelvű lap, a „Győri Figyelő” lehelte ki két évi küzdelmes lét után utolsó lehelétét. A fennemlített szomorú indolentia s legkiváltképp a helyi lapok pártszellemével vitt örökös tusa következtében meg kelle e lapnak halnia, habár ellene még a hantok felett is egyes kiváló érdemeit elismeréssel emlegetik.

Nem tudom, számot vetettek-e önmek, uraim, magukkal, midőn a hírlapirodalom rögtön pályájára lépni elhatározták; — nem tudom, minő biztatások voltak azok, melyek nemes szívük azon magasztos érzelmeinek, — e hazának ily iránybani boldogítását eszközölni, — életet és tápot adának. Mindezt én nem tudom; de nem tehetem, hogy midőn a „Komárom” útnak indulása alkalmából baráti jobbjomat nyujtom önmeknek, a legtöbb esetben pusztá phrasáknak bizonyult üdvkivánatok helyett a tapasztalat által szentesített ama keserű igazságot ne hangoztassam: „*Nagy lesz és bizonyos a küzdelem, esekély és bizonytalan az — eredmény.*”

Fájdalom! mi magyarok még most sem jutottunk teljes önmegismerésre; még most is mindenütt csak a felszínen szeretünk üszni, s nem tördöve eleget korunk jobbjaí azon komoly intésével, mely szerint „a kibálás haszntalan, tettek bizonyítanak.” patriarchalis jóhiszeműségünkben szájunkat tartjuk nyitva, hogy abba „sült galambok” repüljenek. Pedig bizony lejárt már a esodák ideje; vége azon boldog kornak, melyben csak nyugodtan bevárni kelle mindent és egy kissé imádkozni, hogy megteremjen a kézzel fogható isten áldása.

„Time is money” (az idő pénz) és a szemforgatás haszntalan! Igen, kedves magyarom! Neked nagy szükséged van egy radicalis társadalmi reformra, mely nélkül legjobb esetben is csak érdekes esodabogárnak fogsz tekintetni.

S ha elnémitod az igazság önzetlen hirdetőit, ha szived elfásul s nem tanul szebb, magasztosabb érzelmeiket táplálni, bizony, bizony, mondom neked! — megszámálvák napjaid . . .

De hova is jutottam? Boesánat!

Le roi est mort, vive le roi! (Meghalt a király, éljen a király!) A győriek az igazság egy bajnokát e napokban eltemették, de a komáromiaknál az eszme új pártfogót talált. A „Győri Figyelő” megszűnt, a „Komárom” napvilágot látott!

vizre van-e szükséged, midőn kifáradva szomjazol, vagy a roppant kopár sziklára, melynek oldalából foly a forrásvíz, s melynek magas fokára soha sem juthatsz fel. Azt hiszem a forrásvízre, mely szomjodat enyhíti, s általa új erőt nyerve, tovább haladhatsz az élet rögös útjain. Az ösüktől reánk hagyott és maradt nemesség, azok által véráldozat árán volt megszerezhető, a vér rég elpárolgott, csak emléke áll fen, az pedig korszorított és mily szép! de nem a te érdemed, annál kevésbbé tied a diésőség, nemzetem, siess ez érdemet megszerezni. Hogyan? tudom, mondd nemzetem, hiszen te az erkölesiskolát ajánlod, ott pedig nines kard, s így nines diésőség, igaz; de van áldás, és nines vérontás; oly diésőség, hol az árvák és özvegyek jalkiáltása hangzik az egekbe, ott nines isten áldása. Itt meg azt a kérdést intézed hozzám, tudom, nemes olvasó, hogy hiszen véráldozat árán váltották öseink e szép hazát. Teljes igazad van; de az akkor volt, s azon időben, midőn még a tudomány az erköleseset kezét nem fogott; hiszen ma már azt hirdeti a világ népe, hogy ő mivel. Szabad legyen kér-

denem: lehet-e a szelid bárányt az oroszánnyal egy ketrecben, avagy a paszirtát a vérsével egy kalitkában éve tartani? szerintem nem, és ha nem, kérdlek, élhet-e, avagy lakhat-e mivel ember az öldöklő gyilkossal egy hajlékban? Tudom, itt meg azt mondd, nemes olvasó, hogy más a gyilkos, más a kard; igaz, de mindegyik hova vezet? nemde az örvénybe? Ez állításonat eléggé igazolja a történelem a multa nézve, de mely a jelenre nem alkalmazható; mért? mert a multnak hagyományai tanúságosak, mely által okalva kell, hogy a jelenkor szakítson azon multtal, melynek hajója ezvezt bár ide s tova a világ sik tengeren, de szerencsés révpártra még soha nem talált.

Mi a teendő, nagy nemzetem (s a világ népe)? a kardot, mely bajnoki multodnak méltó maradványa, függeszd fel öseid diéső emlékére, hadd ragyogjon fényes aczél vasa és tntesse, hogy egykor azt azon kar forgatta, mely értted vétet; te pedig állj részen s örködj a felett, és ha kell, mutasd ősi diéső vitézséged, nehogy átkot vonj sírodba; addig pedig, míg a

Időről időre, habár sokat nem ígérhetek, fel fogom keresni becses lapjukat; írok a győriekről és a győri ügyekről.

S mert reményem, s mert meg vagyok róla győződve, hogy önmek fülei az igazság elől nem fognak elzáródni, hogy önmek a jogos panasznak helyt fognak szorítani mindenkor, leplezetlenül és higgadtan fogom elősorolni a tényeket azon szép vagy akár rút meztelenségükben, melyben fel fognak tűnni.

De egyúttal az égre kérem önmeket: ne hagyják el az arany középet soha; ne tegyenek úgy, mint sok lap tesz; ne nézzék, ki és kiről vagy miről ír, hanem azt, hol az igazság.

Vidéki lapjaink azon esunya szokását, miszerint abban lelik legfőbb örömeiket, ha egymást a közönség mulatságára sárral dobálhatják, ostorozzák önmek, de ne kövessék soha, soha.

A feles epét öntse, kedves szerkesztő úr, a papirkosárba s a történt kihívást csak úgy fogadja el, ha az ellenfél jó szándékáról s becsületességéről előbb meggyőződést szerzett. Mert vannak elefántbőrűek is, kiket nem sebez meg sem a gúny, sem a megvetés éles nyíla s kiket csak az örökös küzdelem, a veszekedés viszketege bánt és mulattat.

Ne vegye rossz néven tisztelt barátom, ha talán terhére voltam tanácsaimmal. A tapasztalat keserű emlékeiből eredt érzelmeik erőt vettek rajtam, midőn azon téren kelle találkoznom ömmel, melyen a rózsák oly ritkák, oly színműküliek és illattalanok, a tövissek oly nagy számuak és élesek. Bár ne véreznék meg az ön nemes szívét soha! Üdv velünk; a viszontlátásig!

Gazdászat.

E rovathoz akkor szölandok a címet megközelítőleg, midőn lapunk járműkerekre a rendes kerékvágásba gördül; addig pedig általgondolom azon 43 évi élettapasztalataimat, melyet részint az ipar terén gyűjtöttem, részint a gazdászat mezején észleltem; mert őszintén bevallva, e részben semmi iskolai képzettségem.

Boldog az a fiú, kinek a végzet oly szölköket rendel, kik a kor igényeit felkarolva, nem késnek avval haladni. Midőn 1831. év utónyarán utölször léptem át a második deák iskola küszöbét, boldogult atyám kezembe adta a vésöt, baltát és a csákányt (mindhárom szükségeltetik a molnár-mesterséghez), ez eszközöket szakadatlanul kezeltem hosszú két évtizedig nem kis ügyességgel.

Boldogult atyám 1835. év tavaszán elhunyt, magaura hagyatva öt neveletlen árva testvérrel és jó anyámmal, nem esiggédtem, hiszen a nép szeretett mint testvért, és fel is karolt örendő gabonájával.

Elérkezett az 1845. év, azon időszak, melyben a halandó elhagyja apját, anyját, testvéreit, és ragaszkodik a nőhöz, kihez eskü által kötöztett. Jó anyám áldva számyaimra boesátott. Ez örától kettöztetett szorgalommal folytattam mesterségemet. Az egy malomból lett másik és harmadik; ekkor már a földművelés villant meg agyamban. Mit tettem? föld után néztem és csakhamar találtam is egy tagosított földbirtokot pár száz hold területtel; ezen birtokot 16 évig haszonbérben tartottam; utöbb az úri eszlád megkínált örök ároni szerzésével. Ma már tulajdonom. Így előrehaladtam nem csak a tapasztalatokban, hanem vagyonban is.

A mult nyár végével, többszöri felszólításnak engedve, elhatároztam magamat e lap kiadására. Az újszöült, mely az anyai emlön esüing, kell hogy azt a jó anya ápolja; a sorstól süjtött és üldözött ember sorsát ki orvosolhatja? nemde isten után az ember? Ez ember, nemes olvasó a lap tulajdonos és írója e soroknak. Ezen körölmények indítottak arra, hogy letegyem előbb a vésöt, baltát és a kövágó csákányt, s vetem fel az eke szarvát, melyet követ ma már a toll. Ezen gyöngö toll erejét szentelen hazámmak, nemzetemnek és királyi fejedelemsnek azon reményvel, hogy azon nemzet, melyet isten azért teremtett és helyezett a kankázusi hegyvidék kanczolatának völgyeibe, hogy ott lilium-termetet, rózsaszépséget és költészetet kölesönözzön a természettől és azt hozza magával Európa azon ege alá, mely ma már magyar név alatt viszhangzik az egész világ munkásságom iránt elismeréssel leend. Ezen nemzet multjára nem építettem volna Japom jövöjét teljes reményvel, még pedig nemesak anyagilag, hanem szellemileg is? Ez utöbbi annál is inkább volna szép és magasztos, mivel a lap még csak escesemő életerejével rendelkezik. Ezen szözatom viszhangja gyújtsa lángra szívetek erét, hogy teremtsten közéröt minden honfi kebelben.

Komárom, 1875. január 19.

Jókay Lajos.

béke anyala a világ népe között nem vértel, hanem olajággal a kezében jár és kel minden téren:

Hass, alkoss, foglalkozz;

Hass lelked üdvére.

Alkoss érző szíved szerelmére.

Ugy és ez által foglalkozz

A világ minden nemzetével,

Mely által az örök béke létre jó.

Mily szép volna, ha a hazai öszves lapszerkesztö, minden ajku író bajnok kara, e badar szóhalmaz hangyazsomb-magaslatra egy kis fakeszt alakú emléket állítani méltóztatnék, melyet a nyomda lepke-kömyösüggel alkalmazna. Hadd tudná meg a nagy nemzet, hogy mi rév-komáromiak is élünk és foglalkozunk, kinek erős vára, két kitiönö szöült fia,*) de nines árvalháza, nines ipar- és kereskedelmi iskolája, ezek és még szentebbek létesítésére ajánlom lapom tiszta tökéjét, mely felett örködni fog adott szavam és a becsület.

*) Ghyezy K. és Jókay Mór urakat értem.

Hirek.

Lapunk rendes folyamában, jövő február elejétől, nem — mint az előfizetési felhívásokban hirdette volt — minden szombaton, hanem azon hó 7-től minden *csásrnapi* fog megjelenni. Ezen intézkedést a t. cz. olvasó közönség érdekében czélszerűbbnek láttuk s ezennel köztudomásra hozzuk. — Együttal van szerencsénk kijelenteni, hogy szerkesztőségünk irodájában (dunasor, 83. sz.) naponként d. u. 2—4-ig hivatalos órákat tartandunk és hivatalos látogatásokat elfogadunk; ezenkívül irodánk zárva leendvén, csak az alkalmazott levélsekerejny utján írásilag lehetend a szerkesztőséggel érintkezni.

Főispáni kinevezés. O. cs. k. ap. Felsege, Budapestben, f. évi január 13-án kelt legmagasb kéziratával, mélt. Zuber József urat, Sz.-Fehérvárváros volt főispánját, Komárommegye és Komárom sz. k. város főispánjává méltóztatott kinevezni. Üdvözljük őt testvértörvényhatóságaink kormányzatának élén, s mivel — hasonló állásában eddig tanúsított hivatalokása után itélve — egyébre nincs szüksége, működéséhez szerencsét kívánunk.

Az újoncözás, illetőleg egyelőre felszólamlás, Komáromban f. hó végén fog a városküzán megtartatni.

Népmozgalom. Városunkban a múlt év utolsó negyedében 120 gyermek, közülök 70 fi és 50 leány született, mely számban 16 törvénytelen születésű foglaltatik. A halálozások száma 118 volt. Két öngyilkosság is fordult elő, melyek egyike felakasztás, másika választóvíz ivása által vétegett végbe. Népeiségünk tehát ezen évnegyedben két eggyemmel szaporodott. Ugyanezen időtartam alatt házasságra lépett 30 pár.

Megyei közgyűlés. Komárommegye törvényhatósága f. hó 13-án rendkívüli közgyűlést tartott, azon főczélból, hogy három segédszolgabíró megválasztására vonatkozó, s a belügyminisztérium által is helyben hagyott határozatának megfelelően. Megválasztottak: a csallóközi járásban Losonczy Ernő, volt megyei esküdt; a gesztesiben Konkoly Lajos, volt árvasszéki ühök; az udvardiban Ghegyz Vilmos, volt tb. szolgabíró. Ugyanez alkalommal két aljegyző is választatott. Több oldalról eszadalkozás fejeztették ki a megyei közigazgatási tisztviselőknök ezen megszaportitása felett, holott az alig indokolható; mert a közigazgatási teendők megszaportolásáról nincs tudomásunk. Ellenben indokoltak látnók a minisztérium abbeli intézkedését, miszerint a komáromi kir. járásbíróshághoz a már különben is rendszeresített 2-ik aljárásbíró rögtön kineveztetnék, mely tekintetben a minisztériumhoz menesztett felterjesztések és küldöttségek, valamint a járásbíróshághoz hátralekainak halmaza mindaddig eredményt aratni képesek nem voltak. Az említett megyei gyűlésben szóba hozatott a pápai ref. jogakademia áthelyezési ügye is, mely tekintetben azon vélemény nyert kifejezést, miszerint a három versenyző város, u. m. Pápa, Szekes-Fehérvár és Komárom közül azé legyen az elsőbbség, mely az akademiának virágzó állapotba való helyezésére legnagyobb áldozat hozatalára leend kész és képes.

Szengőzben megfuladtak. Markovics Ferencz és neje, fiatal házaspár, kuriai lakosok, e hó 12-én este megóhajtván fáradalmas napi munkájuk után a meleg szobát, jól befűtötték, s utóbb takaréktűzhelyök esővét a hideg lég betödulésének megakadályozására szolgáló szokásos készülékkel elzárták és lenyugodtak. Minthogy magukat a következő egész napon nem mutatták, a házbeliek rozsat sejtjén, este szobájuknak belülről elzárt ajtaját feltörték s a lakókat halva találták. A szerencsétlenek egymást átkarolva, mintegy álomban, legkisebb jele nélkül a haláltusának feküdtek ágyukban. Egy a szobában volt tengelieze is élettelenül találtatott kalitkájában. A kórházban véghezvitt boncolásból kitűnt, hogy a szerencsétlenek léghuzam hiányában előállott tökéletlen és folytán kifejlett s a lehelésre alkalmatlan szengőzben fuladtak meg. Nem tehetjük, hogy e példa alkalmával ki ne keljünk a kályhák léghuzamának a csőben alkalmazott rezeszek által történni szokott elzárása ellen, mely igen gyakran baleseteket idéz elő. A külső hideg légnök betödulását s szobáinknak ezáltal kihűlését sokkal czélszerűbben s anélkül, hogy magunkat szengőzbeni fuladásnak tegyük ki, megakadályozhatjuk, ha a kályhának ajtaján levő belső nyílásokat zárjuk el.

Egyleti ügyek. Az ügyvédi kamara megalakulása végetti gyűlés a győri kir. törvsz. elnöke által f. évi február 15-re van Győrré, az ottani megyeház kisebb termébe összehívva. Reméljük, hogy komáromi ügyvédek, kik mint odatarozók szintén meghívák, a gyűlésben megjelenni s az ügyre illendő befolyást fognak gyakorolni.

Az 1872-ki ipartörvény a régi czéheket megszüntetvén, az u. n. ipartársulatok felállítását engedeli meg. Városunkban eddigelé felállítottak: a kőművesek és eseresepék társulata, melynek elnöke Rablcsy Ferencz, jegyzője Fertőy Imre. Továbbá a eszmadiai ipartársulata, melynek elnöke Szathmáry István. Legújabbban pedig helybenhagyottak a komáromi vendéglősök, fogadósok, kávéosok és cukrászok ipartársulatának alapszabályai, mely társulat most van a szervezkedés stadiumában.

Beküldetett szerkesztőségünkhöz a Vácson Atymovits Péter szerkesztése s kiadása mellett, 1. év folyamában megjelenő „Siketnémák lapja”-nak 1. száma, mely elég változatos és érdekes tartalmú. Ha-onlóul az „Életmentés és ctyészség” című, szintén 1-ső évfolyamában és dr. Dudits Miklós szerkesztése mellett, Budapestben megjelenő emberbaráti és életfenntartási eszmék közlönye. Utóbbinak tartalma szintén igen érdekes, különösen egy új tűzhárító készülék tervét, saját eszméje után, czélszerűnek tartjuk és tüzoltó egyletünk figyelmébe ajánljuk. Szintén 1. évfolyamban jelen meg a „Szín világy” szakközlöny, Budapestben. Felelős szerkesztője és laptulajdonos: Babos Károly. A beküldött számmak tartalma megfelelően czélnek, melynek előmozdítására ezen lap vállalkozott. Mindhárom lapot az érdekeltek s ügybarátok becses figyelmébe ajánljuk.

Gyászhir. E hó 12-én kísérté a helybeli izr. hitközség örök nyugalomra néhai Frieden P. L. felejtetlen rabbijának özvegyét, ki veszprémmegyei Jánosházán, vejénél, f. hó 10-én, 80 éves korában meghalt. A hitközség semmi áldozatot nem kímélt, hogy a boldogultnak azon óhajta-

sát, miszerint a komáromi „életház”-ban nyugvó férje mellé temettessék, eleget tegyen; saját költségén hozatta el a holttestet a pápai és győri vónattal Uj-Szönyre, s daczára a nehéz dunai átjárásnak, számos tagú küldöttség ment egész Ácsig elfogadására. Maga a temetés a többször említett hitközségnek megye-utczai házából, — mondhatni — az egész község osztatlan részvéte mellett ment végbe, mely alkalommal előbb Reichenfeld Márk, a boldogultnak veje és jánosházi rabbinus, utána pedig dr. Schnitzer Armin, helybeli hitzónok urak tartottak emelkedett hangú gyászbeszédeteket.

Egyveleg.

Az 1763. évi komáromi nagy földrengésről egy érdekes okmány létezik a városi levéltárban, kiadva az akkori helytartótanács által, mely városunk javára országos könyvöradományok gyűjtését rendelte el. Említett okmánnyal a város küldöttei jártak, eme könyvöradományokat szedve. A latin szövegű okirat magyar fordításban így hangzik:

„Folyó 1763. év mult júniushava 28-án, mintegy reggeli öt és fél órakor, midőn a hívők nagy része, a beállott országos vásár miatt, korábban elvégzendő az isteni szolgálatot, az egyházakba gyülekeztek, más rész már a sátorokban árui eladásával foglalkodott, a lakosság többi része pedig, jelesül a betegek és gyermekek, még álomban feküvének: ezen szabad és királyi város, a mindenható istennek kifürkészhetlen akaratából, földrengést szenvedett; még pedig oly mérvben, hogy a városbani egyházak, (kettőn kívül, melyek az isten oltalmában voltak,) számra hét, tornyaikkal és szent épületeikkel együtt, rombadóttek, 279 nevezetesebb polgári ház összeomlott, 785 pedig tetemesen megsérült; ezen rémes idő közben 63 ember összezúzatott, 102 más, különböző tagokban, zúzást, törést szenvedett, vagy meg ebesült; sőt a Vág-Duna mellett maga a föld is megnyílt és nehézságú kénkőves vizet, vörös színű lángokat és különféle homokot lövelt és szórt a magasba. E borzasztó földrengés, rémitő rohogások és rázkódások közben, egész e mostvégződő szeptemberhó 26-áig gyakran ismétlődött. Sőt a föld még most sem esendeselett le teljesen. Kelt 1763. szeptember 30-án. Keglevich József, gróf. Balogh László. Hlaváts János.

Ki volt hajdana a nyárspolgár? Ezen elnevezés német eredetű. A középkor örökös háborúktól nyugtalanított idejében a nem harezoló rendek, fegyvergyűte a fegyverforgató nemesek és lovagok társulataitól, a városok keletkezésében találtak biztos menedékre, melyek fejedelmi kiváltságokkal láttattak el. A városok megerősítése lehetővé tette lakosságuk igazul szerzett jogainak védelmét. Iparkodtak azonban a városok hatósági területeiket körfalakon kívül is kiterjeszteni, mely czélból ezen körfalakon kívül, de karózáttal kerített határainkon belül, úgynevezett *külpolgárokat* telepítettek meg. Ezek azután, az említett karókról, *karó-* vagy *nyárspolgároknak* (németül Pfahl- vagy Spiessbürger) neveztettek, mely nevezetet a *házunkban* letelepedett, elintén nagyobbbész német kézművesek esüfnév gyanánt tartották meg. Most azonban már e névnek nincs értelme.

Új mértékkel mérve. A „Rozsnyói hír.” a következő esetet beszéli: György Ferencz rapnági tanító egy akó bort kért a községtől, mivel csak így módon tartotta lehetségesnek a kapott új méter-mintamértékeknek a régi úrmértékekhez arányát az ifjuság előtt szemléltetővé s könynyebben felfoghatóvá teleni. Midőn kérelmének elégtétetet, addig mért és mért, míg úgy a tanító, mint a tanítványok lereszgedtek s a minden iskolai feket lerázott ifjak a részeg s padon fetrengő mesterre rohantak s reá jó adag ütletet mértek. A dolog most a tornaljai járásbíróshághoz előt van vizsgálat végette.

Hangok a népből. *)

T. szerkesztő úr! Bizom méltányosságérzetében, hogy alábbi panaszomnak nyilvánossághozatala által, egy oly fináncznak durva bánatmai ellen, ki a vele, fájdalom, érintkezni kénytelen polgárok becsületét is megfinánczolni való árának tartja, elégtételt fog szerezni.

Ezen buzgó finánczot a helybeli biztos személynében van szerencsétlenem bemutatni: panaszos ügyem pedig a következő:

Még f. é. július elején elmentem a nevezett urhatámhoz, hogy neki addig volt kis trafikám feladása iránti szándékomat bejelentsem s együttal hátralekös hártarozásom megfizetésére névze némi várakozásra kérjem. A minden hivatalnokok ezen legbrutálisabbika azonban e kérelmemre azt a jó tanácsot adta, hogy — *ha nincs pénzem fizetni, menjek koldulni.*

E nyilatkozat erkölcsi oldalának megítélését a mivel község finomérzé ére bizom; csak azt szeretném még tudni, hogy így erélyesen bánik-e el e finánczosa a *naggyban trafikálókkal is*, mint velem, szegény volt kis trafikánssal? Komárom, 1875. január 15. E. F. **)

Szerkesztői üzenetek.

Benyák Otto úrnak helyben, közölni fogjuk. Hasonló nepszeru nyelven irt természettani közleményeket máskor is szívesen elfogadunk.

Pázmány Danó úrnak. Nyitra. Legközelebb magán levelet veend tőlünk.

Gyulai Részó úrnak. Gy.-Sz.-Mártonban. A közleményt fel fogjuk használni.

Hajó I. Lajos úrnak. Gyallán. Levelet térlény miatt nem vehettük fel első számmunkban.

Szabatos János úrnak. Szabadkán. Elettelt kérünk. Ha a név- és lakozimet pontosan tudni fogjuk, magánlevelet küldendünk.

*) E rovat alatt a t. cz. közönség méltányos panaszainak és közérdekű felszólalásainak mindenkör szívesen tért engedünk.

**) Kívánatra az egész nevet közölhetjük.

Szerk.

Szerk.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Jókay Lajos.

H I R D E T É S E K.

Hirdetmény.

A kom. keresk. ifjak kórodajok javára, folyó hó 26-án, Nérei F. úr termeiben zártkörű táncvizgalmat tartandának. A meghívók már szétküldtek, mindazonáltal kéretnek azon t. uraságok, — kik meghívót nem kaptak s arra jogszerű igényt tartanak, sziveskedjenek Zechmeister J. úrnál helyben jelentkezni, hogy minden igénynek pontosan megfelelhessünk.

A rendező bizottság.

Hirdetés.

Alulírott, ki a nemzeti zenedében nyerte kiképezését, ajánlja magát előkelő háznak a zongorajátékban oktatást adni s zongoróórákat saját lakásán is elfogad. Bővebb felvilágosítással e lap szerkesztősége szolgál.

Rindauer Riza.

Eladó ház.

Huszár-utczában a volt Lukárdi-féle eszerp-füdelte új ház, igen jó kútvízzel, kitűnő pinézéssel, s melynek udvara s kerteskéje kőfalakkal van bekerítve, nemkülönben az összes szobák új burorzata és konyhaszerek szabad kézből eladók. — Ertekezhetni a házban a tulajdonossal.

Hatóságilag engedélyezett!!

Joachim tudakozó- és szerző-intézete

Komáromban, barátok-utca 823. sz. a.

ajánlja magát legjobb francia, angol, német és magyar nevelőnek, bonne-ok, tanítók, tanítónők, társalkodónők, komornák, szobaleányok, szakácsnők, dadák, pénztárnoknők és minden, tanítás-, üzlet- és szolgálathoz szükséges személyek szerzésére.

Francia gyermekjátótársak, 10—14 éves fiúk és leányok, 2—3 évi szerződéssel, az intézet jóállása mellett, egyenesen Svájcba rendeltetnek.

A külföldi személyzetek 20% jutányosabban szállíttatnak, mint a fővárosi intézetek szállítják.

A beiratási díj uraságok részéről 20 kr., a cselédek részéről csak 10 kr.

Az intézet pénz- és másnemű szerzéssel is foglalkozik.

Kéményseprőmesteri

jogot nyert

KAUBEK FRIGYES

komáromi lakos az udvardi járás szolgabírói hivatala által f. évi január 4-én; miért is nevezett kéményseprőmester magát a t. megyének, különösen pedig az udvardi járás t. községei és egyes polgárainak tisztelettel ajánlja.

WOLF ARMIN

Komáromban,

megye-utca volt Zichy-féle házban ajánlja bőven ellátott

férfi ruhakartárát,

mely 1873. évi bécsi világkiállításban díjeső oklevéllel tüntettetett ki; továbbá közeledő tavaszi időnyre kül- és belföldi szövetelekből készült tavaszi öltözetek raktárát.

Tavaszi öltözeteket	16	ftól	30	ftig.
Tavaszi felöltöket	12	"	25	"
Szalón-öltözeteket	24	"	38	"
Frakkokat	18	"	28	"
Utazó gubákat	12	"	35	"
Sarkvidéki felöltöket	12	"	35	"
Vadászkabátokat	9	"	18	"
Hálókötösöket	12	"	18	"
Valódi francia nadrágokat	5	"	13	"
Fekete szalon-nadrágokat	6	"	12	"
Fekete szalon-mellényeket	3	ftól	6	ftig.

Megrendelések 48 óra alatt közmegelegedésre készítettnek el.

KÖNYVNYOMDA

mindennemű

NYOMTATVÁNYOKRA

többféle

festékekkel és arannyal

a

legjutányosb

áron.

KÖNYVEK
többféle nyelven.

Keresked. minták.

Árujegyek.

Czím- és látogatójegyek.

HALOTTI LAPOK.

SZÁMLÁK. MEGHÍVÁSOK.

ETLAPOK. ÁRJEJYZÉKEK

stb. stb.

SIEGLER KAROLYNÉ KOMÁROMBAN.

Hirdetmény.

Alulírott tisztelettel közhírré teszi, miszerint a neszmélyi hegyekben, ujonan megnyitott — a Duna mellett fekvő varla- (Quarz) kőbányában fejtett, a legjobb és legkeményebb minőségű, **utca, járdá, udvar. kapu alja kikövezésére**, valamint az épületek alaprakására, **pinézék, kutak készítéséhez, folyamok szabályozásához legalkalmasabb gránitköveinek**, nagy és kisebb mennyiségben jutányos áron szállítása megrendelhető szappanyos-utczában 38-ik számú üzleti helyiségben.

Komáromban, 1875. évi január 12-én.

Fertőy Imre,

mű-kőfaragó és szobrász, (előbb Paehl Antal).

Siegler Károlyné nyomdájából.

GALAMBOS LAJOS

az 1874. évi győri kiállitáson ezüst érmet nyert épület- és mű-lakatosmester.

vághid-utczában Komáromban

ajánlja magát

minden vas- és ércnemű munkák készítésére, szivattyúk, kutak, varró- s egyéb gépek kijavítására.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

On parle français.

On parle français.

Adler Adolf

könyv-, mű-, hangjegy-, és papirkereskedésében a főtéren kapható

(hivatalos kiadásban):

1. Az új választási törvény magyar vagy német nyelven. Ára 30 kr.
2. Közjegyzőkről szóló törvény. Ára 30 kr.
3. Ügyvédi rendtartásról szóló törvény. Ára 20 kr.
4. Birói ügyviteli szabályok. Ára 1 ft. 20 kr.
5. Az 1874. évi törvények gyűjteménye I. II. füzet. Ára 1 ft.

Ajánlja továbbá jól felszerelt kölcsönkönyvtárát csekély díjfizetés mellett.

MERKL A.

könyvkötő és diszmu-készítő Komáromban,

Duna-rév-utczában,

ajánlja a nagyérdemű közönségnek jól berendezett

könyvkötő-üzletét

a legújabb kiállitással.

Készít mindennemű diszkönyvkötő-munkákat is jutányos áron.